

Läsprov ”...det ser illa ut” av Sara Hedrenius

Del av kapitel 1 – Mitt i natten 28 september 1994 – sjunde däck

Jag håller hårt i relingen. Vinden drar i håret och luften är mättad av vatten, precis som om vinden drar med sig havet uppåt. Jag förstår att det här är allvar – båten kommer att sjunka och jag kanske inte överlever. Vad ska jag göra nu? Jag vänder mig om och ser ut över den lutande relingen, ned mot det svarta vattnet. Relingen är just nu den högsta punkten, och sakta reser den sig upp. Suget i magen påminner mig om hur skräckslagen jag är. Det är svårt att tänka. Tankarna liksom rullar fram. Det är alldeles för mycket att ta in.

I det ögonblicket inser jag att jag inte kan göra så mycket mer. Jag kan inte hoppa ned i havet eftersom jag så lätt skulle kunna hamna under båten. Folk runt omkring mig skriker också att det är för tidigt att hoppa. Jag ser någon som hoppar, trots att det inte finns något att flyta på i vattnet. Livbåtarna som några personer försöker vinscha ned sitter fast på grund av lutningen. Jag börjar flytta tankarna därifrån, och önskar att jag var hemma hos mamma och pappa på middag samt att min syster var där. Jag blundar och ser dem framför mig. Den vardagliga bilden av köket hemma på Stora Essingen. Kanske kan jag träffa mina vänner efter middagen? Det är som om mina tankar blir skarpare och mer trovärdiga än verkligheten.

Situationen som jag beskriver ovan är en av de stunder som jag upplevde som svårast den natten. När jag inte visste hur jag skulle agera, när jag inte kunde vara aktiv och blev tvungen att vänta, var det som om jag inte stod ut med att vara där. Efter en liten stund var det en kvinna som ryckte tag i mig och frågade mig något. Det gjorde att jag flyttade tillbaka fokus till verkligheten och den sjunkande båten. I det ögonblicket insåg jag att jag aktivt behövde fokusera på var jag var någonstans hela tiden, och att det var livsfarligt att låta sig flyta bort i tankarna. Det var då jag började röra mig framåt. Snart hittade jag en trappa upp till nästa däck.

Samarbeta för att överleva

”Kan någon stark komma och hjälpa till?” En man försöker dra ned en vit kapsel med en livflotte i och tillsammans får vi ned den, men det är svårt att förstå instruktionerna för hur kapseln ska öppnas. Det är mörkt, instruktionstextens bokstäver är små och runt kapseln sitter ett spännband som vi måste få loss. Vi har inget vasst att arbeta med och dessutom inser vi att utrymmet inte är optimalt för att kunna öppna kapseln just där. Det är för trångt.

Plötsligt vänder sig mannen om och sträcker handen mot mig för att hälsa. Han frågar om vi ska samarbeta för att överleva. Han säger att han heter Kent, Kent Härstedt. Jag skrattar till, sträcker fram handen och presenterar mig som Sara. Så absurd situationen är – där står han i kostym med håret drypande och presenterar sig helt korrekt. Samtidigt inser jag att han har rätt och att det är ett bra initiativ. Det känns genast bättre att vara två och vi börjar resonera om nästa steg. Det blir snabbt uppenbart vad vi måste göra eftersom slagsidan förvärras och vi behöver ta oss över relingen. Vi förstår att båten kommer att välta över på sidan.

På väg mot relingen passerar vi en kvinna som sitter på durken. Hon pekar på oss och säger att hon inte kan gå, att vi måste bära henne. Kvinnan är vackert klädd i en blå dräkt med sjömanskrage men mascaran har runnit nedför hennes kinder. Jag säger nej, vi kan inte göra det – det är omöjligt för oss att ta oss fram och samtidigt bära henne. Kent tvekar och kvinnan vänder sig mot honom, pekar på honom och ber honom att rädda henne. Han stannar upp och ropar ”Kan någon skicka en flytväst till en skadad kvinna?”. Vi lyckas få tag på en väst och Kent sätter fast den på kvinnan innan vi lämnar henne.

Det knakar och brakar i båten. Slagsidan blir värre. Golvet under fötterna reser sig upp. Relingen är fortfarande den högsta punkten men lutningen är brantare och nu handlar det om tajming. Vi måste klättra över på andra sidan av relingen innan båten har lagt sig på sidan, för annars riskerar vi att tappa taget, falla ned och krossas mot fartygshuset eller bli fastklämda under båten. Alternativet, att klättra över fartygshuset och försöka hoppa ned i vattnet på andra sidan tror vi är mer riskabelt. Vi skulle kunna hamna under båten och kanske fastna, så vi klättrar upp mot relingen tillsammans med många andra.

Vid relingen är det trångt. Vi som är där hjälps åt, trycker, puttar och drar varandra uppåt. Nu är det bråttom. Kent och jag stannar upp och resonerar om hur vi ska gå tillväga. Vi beslutar oss för att vi ska försöka ta plats vid en stolpe som vi ser lite längre bort. Under tiden vi kämpar släcks belysningen men nödbelysningen slås på och blinkar ett par gånger. Det är trångt och alla pressas ihop mot varandra. För att vi ska kunna hjälpa varandra och klättra så säkert som möjligt börjar Kent ta sig över först, och sedan vänder han sig om för att hjälpa mig upp.

Utrymmet jag har för att lyfta benet över relingen är mycket begränsat. Men det finns inga alternativ – jag måste klara det här. Med fascination ser jag hur mitt vänstra ben lyfter sig rakt upp så att knät nästan nuddar näsan. Jag ler för mig själv och tänker att det här är häftigt, för så här kan jag egentligen inte göra med benet. Jag är inklämd mot pelaren bakom mig, men den hjälper mig också så att jag kan ta spjärn. Kent drar i mig samtidigt som jag försöker lirka mig loss och häva mig upp. Medan vi klättrar blinkar ljuset ett par gånger till och sedan slocknar det helt.

Kent hjälper mig över relingen och plötsligt frågar han om han får bjuda mig på middag nästa vecka i Stockholm. Jag svarar att det kan väl gå bra, om vi lever då. Han säger att ja, det kan vi inte veta, men vi måste tro på att det går bra. Jag fastnar lite igen och han drar mig upp. Under tiden börjar jag räkna upp förslag på restauranger som jag tycker om och väljer särskilt ut de dyraste och bästa.

”Det är som Titanic”

När vi till slut kommer över relingen så lägger sig båten på sidan. Det är en mäktig syn som möter oss: en stor vit yta, nästan som en upplyst fotbollsplan. Belysningen har gått men starkt månsken reflekteras i den våta ytan framför oss. Det är halt. Vi är flera stycken som går bredvid varandra och pratar om hur halt det är, och om vi ska hålla i varandra eller kanske krypa. Plötsligt känns allt överkligt.

Vi aktar oss för att gå på hyttfönstren. De är alldeles mörka. Bara att snudda vid tanken på att det finns människor kvar därinne är hemsk. Allt har gått så fort, och jag vet att vi är väldigt få som lyckats ta oss ut. Känslan av överklighet kommer och går. Någon bredvid mig klär det i ord: ”Det här är som en dålig film, det är som Titanic”. Ena sekunden kan jag nästan skratta åt det omöjliga vi är med om, i nästa sekund känner jag blodet pulsera i kroppen och ända ut i fingertopparna. Jag är illamående och konstaterar att så här rädd har jag aldrig tidigare varit. Jag är mycket medveten om att jag står på en sjunkande färja mitt i natten ute på ett kallt hav och att vi är långt ifrån land.

Några besättningsmän har lyckats få med sig ett par vita kapslar med livflottar upp på sidan när båten kantrade. Nu är de uppblåsta och vi ser att människor samlas runt dem. Kent och jag är överens om att inte gå dit. Vi vill inte hamna i en situation där det blir trängsel och kanske bråk. Dessutom är det inte säkert att det är ett bra alternativ. Vi förstår att det är en riskfylld färd innan livflottarna hamnar i vattnet utan att kantra eller fastna någonstans. Snett nedanför oss ser vi en mängd lysande prickar. Kent blir entusiastisk och säger att de redan har upptäckt oss, att det kanske är fiskebåtar som är på väg mot oss. Vi blir insvepta i rök och återigen känns allt helt överkligt. I efterhand har vi förstått att röken kom från Estonias varma skorsten när den damp ned i det kalla vattnet, och att de små ljusprickarna var Estonias egna flottor som utlöst sig själva när de kom under vattenytan. Plötsligt börjar fartyget ändra position igen. Det är inte en fråga om ifall vi kommer att

hamna i vattnet, utan frågan är mer när. Vi talar om det sug som kan uppstå när fartyget sjunker. När är det egentligen säkrast att lämna fartyget? Kaptenen (vi tror att det är kaptenen) låter mistluren dåna och vi förstår att det är dags att lämna fartyget. Det känns speciellt, både allvarligt och omtänksamt, och på något märkligt sätt lite tryggt. Det lilla jag känner till om fartygshaverier är just det, att mistluren betyder att det är dags att lämna skeppet och att kaptenen stannar kvar då fartyget går till botten.

Ena sidan börjar sjunka alltmer och vi går mot vattnet. Lite längre bort börjar några att skjuta en livflotte ned mot kanten. Vi beslutar oss för att gå snett mot den, så vi kanske hamnar bredvid den i vattnet sedan. Aktern sjunker mer och lutningen blir tydlig. Vi håller i varandra. Framför oss går två kvinnor. Jag hör hur den ena frågar den andra om hon får hålla hennes hand. Jag ser att de precis hinner ta varandras händer innan en våg spolar ned dem i havet. Jag och Kent stannar upp. Han tar av sig glasögonen och stoppar dem i bröstfickan på kavajen. Jag tar några djupa andetag och försöker få in så mycket luft som möjligt. Vi går ett par steg till men sedan kommer en stor våg och slår undan fötterna på oss. Vi liksom studsar ut med det som är kvar av båten vid ytan innan vi dras ned i djupet. Jag håller armarna om huvudet för att skydda det mot slag.